

Összefoglalás

A madarak diszperziós mozgásainak tanulmányozása elengedhetetlen a veszélyeztetett fajok populációjának sikeres megőrzéséhez, illetve növeléséhez. A diszperzió hatással van a szaporodásra - ezáltal az alpopulációk közötti génáramlásra - valamint hatással lehet annak sikerességére, ami a populációdinamika egyik meghatározó eleme.

A szalakóta hazai állománya a 70-es években drasztikus csökkenésnek indult az elterjedési területének, illetve költőterületeinek folyamatos szűkülése miatt. Éppen ezért fokozottan védett, a Vörös Könyvben is szereplő faj. Eszmei értéke 500 000 Ft. Dolgozatom célja annak kiderítése volt, hogy milyen messze költenek a hazai szalakóták előző évi költőhelyüktől, illetve születési helyüktől, valamint megvizsgálni, hogy a diszperzió mértéke milyen összefüggésben áll különböző költési és környezeti paraméterekkel.

Az általam vizsgált állomány a Borsodi-Mezőség és a Felső-Kiskunsági puszták területén található. Vizsgálatomban 2016-2021 között gyűjtött adatokat dolgoztam fel. Az adatok elemzésekor meghatároztam a költési, valamint a születési diszperzió mértékét nemekre, illetve korcsoportokra bontva is. A kapott értékek alapján megállapítható, hogy a fiókaként gyűrűzött egyedek diszperziós távolságai átlagosan nagyobbak voltak (23,4 km) a felnőtt korban gyűrűzött egyedek egymást követő költőhelyeinek távolságához (948 m) képest. A hím egyedekre kisebb területhűség jellemző, mint a tojókra.

Összességében az egyedek 48,8%-a tért vissza az előző évi költőhelyére, így elmondható, hogy a szalakóta erősen területhű faj.

Megállapítottam azt is, hogy minél sikeresebb a költés, annál kisebb a diszperzió mértéke, tehát a költési sikertelenség önmagában növeli a hajlamot a szétszóródásra, illetve, hogy a mesterséges helyre kihelyezett költőládák jobb költőhelynek bizonyultak. Mivel elsősorban a születési helyükhöz közel eső fészkelőhelyeket foglalják el a madarak a fészkelőterület növeléséhez a mesterséges költőládák kihelyezése a költőhelyek peremterületein célszerű, ezáltal fokozatosan kiterjesztve azokat.